

tjenstgöring varit från rusthållares vård skild, störtat eller så skadats, att den blifvit till tjenstgöring som nummerhäst obrukbar, höja ofvan omförmälda förslagsanslag å 4,000 kronor till 10,000 kronor årligen.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 28 januari 1899.

L. P. Mallmin.

I denna motion instämma:

Jan Eliasson.

Folke Andersson.

K. E. Holmgren.

Oskar Erickson.

Alfred Kihlberg.

N:o 125.

Af herr **J. Nydahl**, *angående ändring af 27 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet.*

En icke ovanlig invändning mot yrkandet på en lika stark begränsning af den kommunala rösträtten på landet som den för stadskommunerna gällande är den, att, då städerna i allmänhet öfverlemnat den beslutande rätten i kommunala angelägenheter åt fullmäktige, under det att i regel landskommunernas röstberättigade medlemmar omedelbart deltaga i vården

af dessa angelägenheter, förhållandena i stad och land äro så ojemförliga i berörda afseende, att det icke finnes någon grund för ett dylikt likställighetskraf.

Ehuru jag icke kan anse denna invändning på ringaste sätt befogad, så tror jag likväl, att det vore lyckligt, och det ur mer än en synpunkt, om grunden till densamma undanröjdes derigenom, att fullmäktigeinstitutionen blefve stadgad såsom obligatorisk jemväl för landskommuner med mer än 3,000 invånare.

Allt hvad som talar för fullmäktigeinstitutionens ändamålsenlighet för städer med ett något större antal röstegare, torde äfven kunna anföras till förmån för samma sak i fråga om folkrika landskommuner. Det synes mig till och med som om det rimligtvis kunde sättas i fråga, huruvida icke det vore mindre olämpligt, att i städerna, med deras jemförelsevis obetydliga områden och deraf beroende större lätthet för de röstegande att komma tillsammans, de allmänna angelägenheterna afgjordes af en primärförsamling, än att förhållandet är sådant på landsbygden med dess i allmänhet mycket vidsträcktare kommuner.

Att landskommunerna hittills endast undantagsvis begagnat sig af tillåtelsen att åt fullmäktige öfverlåta sin å kommunalstämma utöfvade beslutande rätt, torde icke böra betraktas såsom något giltigt skäl emot tanken att göra fullmäktigeinstitutionen obligatorisk för de folkrikare kommunerna, derest det icke kan påvisas, att denna institution är mindre passande för dessa än för städer med samma eller lägre invånareantal.

Det är icke första gången denna tanke framhålles i Riksdagen. Så yttrade vid den kommunala rösträttsfrågans behandling i Andra Kammaren den 5 mars 1884 dåvarande representanten för Upsala, professor Rydin, angående denna sak följande:

»Felet i vår nuvarande kommunallagstiftning ligger således icke endast i sjelfva rösträtten, hvori jag anser, att en modifikation med skäl bör ega rum, utan äfven i åtskilliga andra omständigheter. Det första och förnämsta felet i nu gällande författning är, att det är en primärförsamling, som på landet nu afgör sakerna, så att det aldrig blifver någon kontinuitet. Den ena gången komma nemligen de och de personerna till stämmorna, den andra gången deremot är det helt andra, som infinna sig och afgöra besluten. Allt är med ett ord stäldt på tillfällighet och ovisshet. Vidare bör första vilkoret för åstadkommande af ändring i afseende å sättet för utöfvande af kommunala rösträtten vara, att den ovilkorligen skall utöfvas af kommunalfullmäktige, och att dessa skola vara den kommunala myndighet som skall taga kommunens angelägenheter om hand. Om så vore händelsen äfven un-

der nuvarande förhållanden, sås kulle man väl kunna säga, att i en gifven socken kunde den och den herremannen uteslutande tillsätta alla kommunalfullmäktige. Ja, à la bonne heure, låt honom göra det. Sådana kommunalfullmäktige voro dock ansvarige för besluten; det vore alltid samma personer som fattade besluten, och dem kunde man alltid hålla sig till, om kommunen lede skada genom besluten. En bestämd ordning, en viss kontinuitet vid ärendenas handläggning skulle således alltid vinnas, och detta är en stor fördel. Den första förändringen i afseende å den kommunala rösträtten bör således vara införande af en obligatorisk bestämmelse, att kommunalfullmäktige skola finnas i hvarje församling.»

Jag tillåter mig alltså föreslå, att Riksdagen ville för sin del besluta följande ändrade lydelse af § 27 i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

Uti kommun med öfver 3,000 invånare skall den kommunalstämman i kommunens angelägenheter tillkommande beslutande rätt, med de undantag här nedan sägs, uppdragas åt kommunalfullmäktige.

Vill kommun med 3,000 invånare eller derunder samma rätt åt fullmäktige öfverlåta, må sådant vara tillåtet, derest kommunalstämman med mer än hälften af kommunens hela röstetal efter röstvärdet sig derom förenar.

Beslutet härom skall hos Konungens befallningshafvande ofördröjligen anmälas.

Stockholm den 28 januari 1899.

Joh. Nydahl.